

[Profil]

YNGST I MILJØET. Mari Rege (34) er landets yngste økonomiprofessor. Jeg er mattenerd, innrømmer hun.

Den sosiale ø

Interesse for matematikk og rettferdighet gjorde Mari Rege (34) til landets yngste økonomiprofessor. Nå er hun mest bekymret for menn i krise.

Jostein Løvås og Marie von Krogh (foto), Stavanger

HHUN SETTER FREM berlinerboller og smiler stort. Mari Rege (34) er akkurat utnevnt til økonomiprofessor, landets yngste. Et mål er nådd.

– Jeg vet ikke helt når jeg fikk det målet. Jeg har tatt en ting av gangen. Da jeg tok hovedfag i 1998, syntes jeg det var fantastisk, sier hun.

Nå har hun fått fast kommentarspalte i Aftenposten og er medlem i programstyret for sykefraværsforskning. Hun er også medlem i Fordelingsutvalget, som i mai i år skal foreslå tiltak for en jevnere fordeling i Norge. Hun nevnes i avisartikler som en representant for Norges nye akademikergenerasjon. Rege er fornøyd inne på det lille kontoret på Universitetet i Stavanger, der tallrike eksemplarer av ulike internasjonale forskningstidsskrifter står sirlig ordnet på rad og rekke langs den ene veggen.

– Det er spennende å være forsker i Norge. Norge er et så lite land. Det skal så lite til for å bli hørt.

Mattenerd. Akademikerkolleger av Rege beskriver henne som en økonom med teft for originale problemstillinger. Deler av hovedoppgaven hennes fra Universitetet i Oslo i 1998 ble nærmest publisert direkte, noe som er uvanlig. Hun fortsatte karrieren med en nokså matematisk tilnærming, og skrev en doktoravhandling i 2002 basert på avansert spillteori.

– Jeg var en mattenerd, sier Rege.

Det er det blitt en endring på. Kanskje er det Statistisk sentralbyrå som har skylden. Selv om Rege under hele doktorgraden jobbet ved Statistisk sentralbyrå, var det først etter at Rege ble ferdig med doktorgraden hun for alvor begynte å grave etter skatter i Norges registerdatabaser. Samtidig var hun også førsteamanuensis ved Case Western Reserve University i USA.

– Vi er veldig privilegerte i Norge. Vi har fantastiske data. Statistisk sentralbyrå har store registerdatabaser som gir oss forskere et komparativt fortrinn i internasjonal sammenheng. Noe av det jeg har publisert, er ikke så genialt i og for seg, men dataene er geniale, sier hun.

– Og det er her vi kommer til de kriseramete mennene. I det siste har Rege nemlig skrevet om bivirkninger av krisetider som dem vi er inne i. Gjennom studier gjort sammen med Kjetil Telle ved Statistisk sentralbyrå har hun vist hvordan det gikk med folk som jobbet i nedbemanningsbedrifter på 90-tallet. Resultatene er heller nedslående.

Folk som jobbet i bedrifter som skar ned på arbeidsstokken på 90-tallet, har større sannsynlighet for å være uføretrygdete, syke og skilte enn sammenlignbare individer i andre bedrifter. De er til og med mer kriminelle. Nå, som verdensøkonomien knirker i alle ledd, er Rege bekymret:

– Jeg blir lei meg hver dag jeg leser om all nedbemanningen. Individene er veldig sårbare i nedbemanningssituasjoner.

Spesielt menn tar nedbemanninger tungt, viser statistikken:

– En forklaring vi ikke kan utelukke, er at kvinner har flere arenaer å spille på. De har en identitet knyttet til hjem, familie og barn.

konomen

[Den sosiale økonomien]

Navn: Mari Rege

Alder: 34 år

Sivil status: Gift, to barn.

Bakgrunn: Samfunnsøkonom fra Universitetet i Oslo

Aktuell: Ble nylig utnevnt til professor ved universitetet i Stavanger, og er med det Norges yngste økonomiprofessor. Forsker blant annet på sosiale bivirkninger av nedbemanning i arbeidslivet. Er dessuten medlem i det statlig oppnevnte Fordelingsutvalget, som skal levere sin rapport i mai.

- Kvinner kan av og til oppfatte det å miste jobben som en lettelse, fordi de slipper tidsklemmen.

I klemmen. Inne på kontoret til Rege er det tydelig at også hun merker litt til den nevnte tidsklemmen. En sovepose og en yogamatte ligger rullet sammen i hyllen til bruk for en kort hvil de morgenerne da sønnen har vært dårlig og ungene er bragt i barnehagen.

– Jeg hadde tenkt jeg skulle fjerne den før dere kom, sier Rege litt beskjemet.

Det hektiske livet som mor til to små barn har uansett preget henne som forsker. Blant annet har hun fått et sterkt engasjement for mer ressurser til barnehagene. Hun mener at et godt førskoletilbud er det tiltaket som mest effektivt kan utjevne forskjeller mellom barn med ulik familiebakgrunn. Forskning dokumenterer også dette: At gode førskoletiltak kan gi barn likere muligheter til å lykkes i utdanningsløpet og arbeidslivet.

Gratis barnehager. – Så hvorfor må folk betale selv for barnehagene? I et fordelingsperspektiv er det rart at vi har betalingsbarnehager, samtidig som vi gir gratis universitetsutdannelse til folk som allerede har klart seg gjennom videregående. Vi subsidierer altså dem som allerede er privilegerte, sier hun.

Poenget hennes er ikke at hun vil ha egenandel for universitetsstudier. Poenget er at hun vil ha mer til barnehagene.

– I tillegg til gratis barnehage, bør barnehagene få mer ressurser. Barnehagene har altfor få pedagoger. Dette innebærer at mange pedagoger i dag jobber på spreng for å klare å tilby et forsvarlig pedagogisk tilbud. Jeg står i evig takknemlighetsgjeld til dem som jobber i barnehagen, som gjør en så god jobb for en lav lønn. Jeg har lyst til å kjøpe dem en flaske vin hver fredag, sier hun.

Der hun sitter inne på kontoret, avviser hun likevel at barnehageengasjementet hennes er en privat kampsak eller et politisk standpunkt. Hun mener at hennes standpunkt er basert på omfattende forskning med klare politikkimplikasjoner.

– Det er urettferdig at hvilken familie du er født inn i skal ha så mye å si for hvilke muligheter du har i livet.

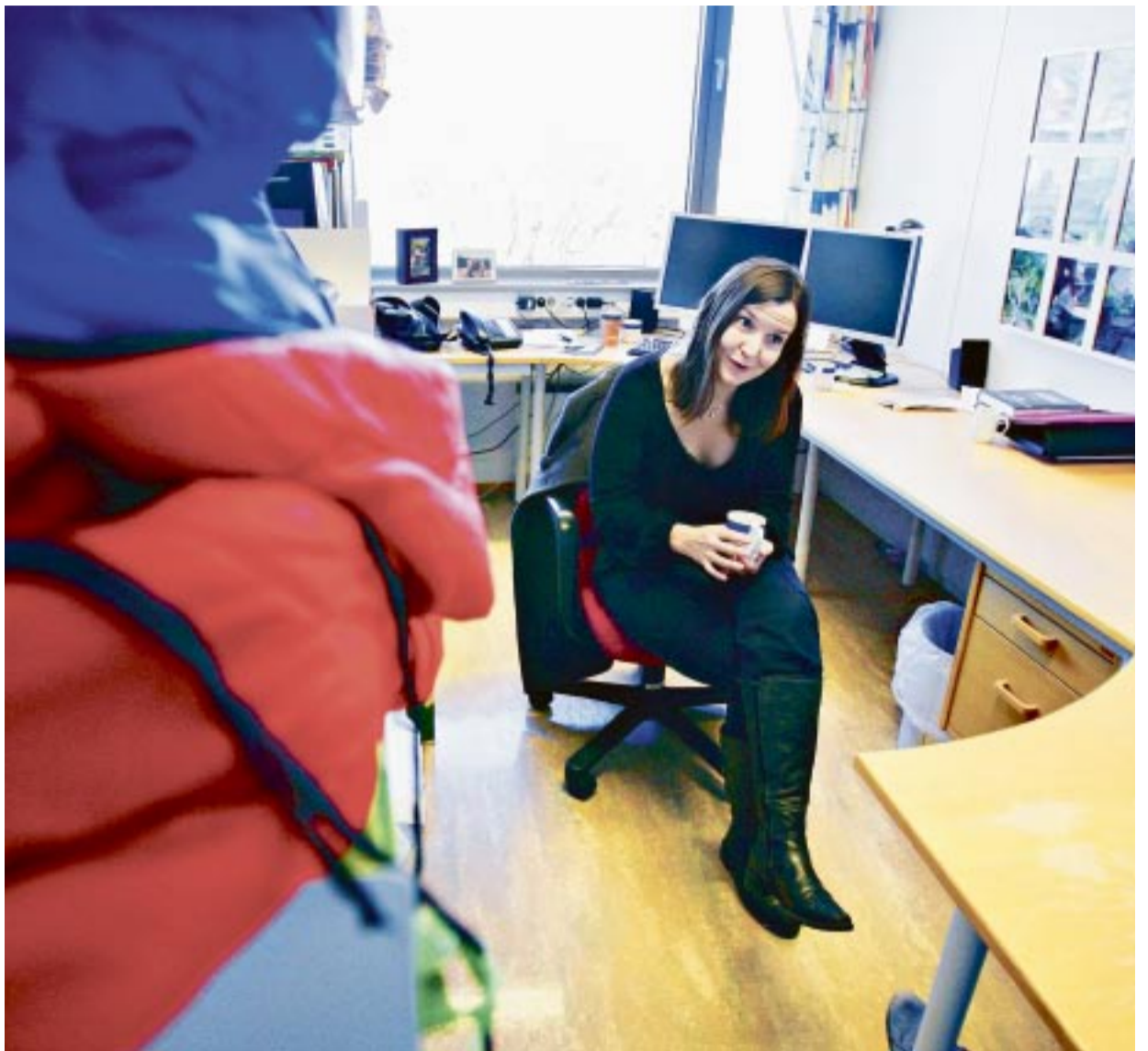
Fra gård. En gård noen kilometer lenger sør, på Rege i Sola kommune, er stedet Mari Rege vokste opp. Selv kommer hun ikke fra et akademisk miljø.

– Jeg vokste opp på bondegård. Selv om mine foreldre har lav utdannelse, har de alltid signalisert at utdannelse er viktig. Mor og far var flinke til å lese for meg og til å følge opp skolearbeidet. Dessuten har mange somre i gulrotåkeren lært meg å jobbe, noe som også er viktig i akademien.

Fortsatt er foreldrene viktige for henne. Hennes amerikanske mann pendler frem og tilbake mellom Norge og USA i jobbsammenheng. Dermed støtter Rege seg mye til foreldrene når mannen er borte.

– Mor og far har alltid stilt opp for meg. Mens jeg ammet, ble mor med meg på jobb-reiser for å passe barn.

Hverdagen har ikke blitt mindre hektisk etter at Rege ble førsteamanuensis i Stavanger i 2006. Hun er veileder for to doktorgradsstipendiater og underviser studenter i tillegg. Hun ble kåret til yngre fremragende forsker av Forskningsrådet ifjor. Og hun er altså medlem

POWER NAP. Soveposen og yogamatten ligger klar på kontoret i tilfelle Mari Rege skulle trenge en kort hvil på morgenen etter å ha bragt ungene i barnehagen.

BRAMILJØ. Mari Rege mener det faglige miljøet blant økonomene ved Universitetet er blitt veldig sterkt de siste årene. Leder Bjarte Ravndal ved institutt for økonomi og ledelse kan ikke få fullrost henne når han møter henne.

i det nevnte Fordelingsutvalget, som i mai skal legge frem sin rapport om fordelingen i Norge og foreslå tiltak for å bedre på den.

– Det er en veldig givende problemstilling å jobbe med. Jeg får jobbe med så mange flinke folk og lærer så mye, sier hun om utvalget.

Kvinnefordel. Som ung kvinne i et mannsdominert fagfelt får hun mye oppmerksomhet. Det tar hun ikke så tungt. Og til tross for at statistikken fortsatt viser at bare 18 prosent av norske professorer er kvinner, synes ikke Rege at det har vært noen ulempe for henne å være kvinne.

– Tvert imot. I Norge er det bra å være kvinne. Jeg har ikke blitt hindret i fagmiljøet. Jeg kan ikke prate for andre fagmiljø, men det jeg tror er gjeldende for samfunnsøkonomi er

at mange kvinner tar andre valg. De får barn, det tar tid, og kan være vanskelig å kombinere med en akademisk karriere, sier hun.

Selv har hun klart å gjøre alt sammen på én gang, uten at hun ønsker å fremstå som et supermenneske av den grunn. Men hun er oppriktig glad i å fordype seg i faget. De beste dagene hennes er når hun kan sitte uforstyrret en hel dag og grave seg ned i data og analyser.

– Jeg får så mye overskudd av det. Da smiler jeg fra øre til øre når jeg henter i barnehagen, sier hun.

Så tenker hun seg om der hun sitter inne på kontoret. Så sier hun:

– Du må skrive noe fint om mor og far. Du må det. Alt de har gjort for meg. ✉
jostein.lovass@dn.no